

The Causal Relationship Model of Drinking Behavior and Consequences among Undergraduate Students in Thailand¹

Wichuda Kijtorntham²

Received: March 9, 2012 Accepted: June , 2012

Abstract

Alcohol is one of the factors that causes the undergraduate students to have the behavior that is prone to affect themselves, people close to them, and the society. This research aimed to 1) compare the drinking behavior among Thai undergraduate students with different biosocial factors, and 2) develop and validate the causal relationship model between drinking behavior and consequences in undergraduate students. Stratified random sampling was used to select 6,000 samples from the undergraduate students. A self-administered questionnaire was used to collect research data, having the reliability of 0.92. The response rate was 67.53 of percent. The research results revealed that there were 7 biosocial factors that affected drinking behavior: age, sex, religion, year of education achievement, area of study, and university, and had 0.05 statistically significant interaction effects with the other biosocial factor: race, ($R = 0.87$). The development and validation of the causal relationship model between the drinking behavior and consequent behaviors in undergraduate students showed that the alcohol strongest expectancy factor had the most strongest effect (75 percent), while the factor of social tolerance to alcohol had 56 percent. The drinking behavior factor had positive effect on the change in drinking behavior at 53 percent, but had negative effect on consequent behaviors at 10 percent.

Keywords: drinking behavior, drinking consequences, alcohol expectancy, social tolerance to alcohol, Thai undergraduate student

¹ Research Article, The project was supported by the Center for Alcohol Studies (CAS), Health Systems Research Institute (HSRI), Thailand

² Lecturer at Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มและผลกระทบ ในนิสิต/นักศึกษาไทย¹

วิชุดา กิจธรรรม²

บทคัดย่อ

แอลกอฮอล์เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นสาเหตุให้นิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมเสี่ยงส่งผลกระทบต่อตนเองบุคคลใกล้ชิด และสังคม การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษาที่มีปัจจัยชีวสังคมแตกต่างกัน และ 2) พัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการดื่มและผลกระทบในนิสิต/นักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับ และมหาวิทยาลัยเอกชน ในปีการศึกษา 2553 มีจำนวน 6,000 คน ถูกคัดเลือกโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบรายงานตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ที่ 0.92 มีอัตราการตอบกลับร้อยละ 70.03 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยชีวสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา มี 7 ด้าน คือ เพศ อายุ ศาสนา ชั้นปีการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาขาวิชาที่ศึกษา และมหาวิทยาลัยที่ศึกษา และมีอิทธิพลร่วมกันกับปัจจัยชีวสังคมอีก 1 ด้าน คือ เชื้อชาติส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสถิติ (R) เท่ากับ 0.87 ผลการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการดื่มและผลกระทบของการดื่มในนิสิต/นักศึกษา พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษามากที่สุด คือ ตัวแปรความคาดหวังผลจากการดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับร้อยละ 75 ขณะที่ตัวแปรความทนเชิงสังคมในการดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลร้อยละ 56 ตัวแปรพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา มีอิทธิพลทางบวกต่อความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการดื่มร้อยละ 53 แต่มีอิทธิพลทางลบต่อพฤติกรรมผลกระทบของการดื่มร้อยละ 10

คำสำคัญ: พฤติกรรมการดื่ม ผลกระทบของการดื่ม ความคาดหวังผลของแอลกอฮอล์ ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ในการดื่มแอลกอฮอล์ นิสิต/นักศึกษาไทย

¹ งานวิจัย ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส), สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส), ประเทศไทย

² อาจารย์ ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีสถิติการบริโภคแอลกอฮอล์ต่อหัวต่อปีติดอันดับ 5 ของโลก ซึ่งขณะนี้พบว่าแนวโน้มของอายุเฉลี่ยของผู้ที่เริ่มดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกอยู่ที่ 19.4 ปี (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2551) ผลการสำรวจสถิติการดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทยในปี 2546-2547 พบว่า นิสิต/นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามีอัตราการดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 49.72 (ยุพดี ศิริวรรณ, 2551) และยังเป็นกลุ่มเป้าหมายในการขยายตัวของธุรกิจหรือเป็นกลุ่มนักดื่มหน้าใหม่ การดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษาทำให้เกิดผลเสียทั้งในด้านพฤติกรรมสุขภาพและการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ เช่น ขาดเรียน ไม่ส่งการบ้าน ทะเลาะกับเพื่อน และมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน ทำผิดกฎหมาย มีปัญหาสุขภาพในเพศหญิงยิ่งดื่มมากก็ทำให้มีเสียงต่อการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ตั้งใจและถูกระงับทางเพศ (Ullman, Karabatsos, & Koss, 1996; Ham and Hope, 2003) นอกจากนี้จากการศึกษาผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ด้านการเรียนของนิสิต/นักศึกษาต่างประเทศจำนวน 37,000 คน ใน 66 สถาบันพบว่า มีนิสิต/นักศึกษา ร้อยละ 38 ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน คาดว่าในแต่ละปีจะมีนิสิต/นักศึกษาที่ดื่มแอลกอฮอล์แล้วเกิดอุบัติเหตุจากการขับรถถึงร้อยละ 32 (Wechsler, Davenport, Dowdall, Moneykens, & Castill, 1994; Hingston et al., 2001 อ้างถึงใน Ham and Hope, 2003)

นิสิต/นักศึกษาเป็นกลุ่มที่มีเอกลักษณ์ในการดื่มแอลกอฮอล์และมีปัจจัยเสี่ยงรวมทั้งปัญหาผลกระทบจากการดื่มที่มีความแตกต่างจากประชากรโดยทั่วไป (Bear, 2002 อ้างถึงใน Ham & Hope, 2003) ปัจจัยทางชีวสังคมเช่น อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ

ความสัมพันธ์ในครอบครัวต่างก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มของนิสิต/นักศึกษา จากผลการศึกษาของลินสตรอม ในปี พ.ศ. 2528 พบว่านิสิต/นักศึกษาที่มีอายุ 21 ปี เป็นกลุ่มที่ก่อปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงมากที่สุด (Lonnstrom, 1985 อ้างถึงใน Alexander, Toomey, Erickson, 2005) จากการศึกษาผลของการควบคุมอายุที่มีต่อการดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักโดยศึกษาในมหาวิทยาลัย 32 แห่งในสหรัฐอเมริกาของ สโครบเนอร์ ในปี พ.ศ. 2553 พบว่า นิสิต/นักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จะมีการรับรู้ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับปริมาณการดื่ม “ปริมาณการดื่มในระดับปกติ” ตามการรับรู้ของนิสิต/นักศึกษา หมายถึง การดื่มมากเท่าที่ร่างกายจะรับได้ ซึ่งจะมีปริมาณมากกว่าการดื่มในระดับปกติตามความหมายโดยทั่วไป ดังนั้น ถ้านิสิต/นักศึกษาได้รับอนุมัติให้ดื่มแอลกอฮอล์ในขณะที่มีอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ที่กำหนด จะส่งผลให้นิสิต/นักศึกษาดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเพิ่มมากขึ้น (Scribner et al., 2010) จากการวิจัยถึงความแตกต่างระหว่างเพศที่ผ่านมาในอดีตกว่า 50 ปี พบว่านิสิต/นักศึกษาเพศชายดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง เช่น การศึกษาของ สเตราส์ และบาคอน ในปี พ.ศ. 2496 (Straus & Bacon, 1953) ที่ศึกษากับนิสิต/นักศึกษา 17,000 สถาบัน และผลการศึกษาในระยะต่อๆ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในสหรัฐอเมริกา ไอร์แลนด์ แคนาดา ออสเตรเลีย อินเดีย และอังกฤษ มากกว่า 22 เรื่อง ยืนยันว่า มีความแตกต่างมีทั้งในด้านของปริมาณในการดื่มแต่ละครั้งและความถี่ในการดื่ม เชื่อว่าความแตกต่างดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นผลจากความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาททางสังคมที่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศชายกับเพศหญิง แต่การศึกษาในระยะต่อมาของวิลสแนคและวิลสแนคในปี พ.ศ. 2521 กลับพบว่า มีการเพิ่ม

จำนวนของเพศหญิงที่ดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น เชื่อว่าเป็นผลจากการที่เพศหญิงมีบทบาทในสังคมมากขึ้น (Wilsnack & Wilsnack, 1978) จากการศึกษาของอิงส์และแฮนสัน ในปี พ.ศ. 2533 ยังแสดงให้เห็นว่า ความแตกต่างในการดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างเพศเริ่มลดน้อยลงในระยะต่อๆ มา (Engs & Hanson, 1990) ความแตกต่างทางด้านสรีรวิทยาระหว่างเพศชายกับเพศหญิงทำให้เพศหญิงมีการสะสมแอลกอฮอล์ในร่างกายได้รวดเร็วกว่าแม้ว่าจะดื่มน้อยกว่า และมักจะดื่มในปริมาณที่มากกว่าที่ได้ตั้งใจไว้แล้ว (Maggs, 1997 อ้างถึงใน Borsari, Murphy, & Barnett, 2007) ในด้านของผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ พบว่านิสิต/นักศึกษาเพศชายมีพฤติกรรมผลกระทบเชิงลบมากกว่านิสิต/นักศึกษาเพศหญิง เช่น หลังดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 3 แก้วแล้วนิสิต/นักศึกษาเพศชายยังขับรด และมีปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว ญาติ เพื่อน เพื่อนบ้าน โรงเรียน และนายจ้าง ทำผิดกฎหมาย มีปัญหาสุขภาพ และได้รับบาดเจ็บมากกว่านิสิต/นักศึกษาเพศหญิง (Johnson & Sedlacek, 1979; Kozicki, 1982) ในด้านของเชื้อชาติพบว่า นิสิต/นักศึกษาผิวขาวจะดื่มมากกว่านิสิต/นักศึกษาเอเชีย และนิสิต/นักศึกษาผิวดำ (Li, 2008) การนับถือศาสนามีผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ นิสิต/นักศึกษาจากการศึกษาพบว่า นิสิต/นักศึกษาที่เชื่อมั่นในคำสอนของศาสนาจะดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่านิสิต/นักศึกษาที่ไม่นับถือศาสนาใดๆ (Templin & Martin, 1999) จากการศึกษาของแฮนสันและอิงส์ ในปี พ.ศ. 2530 พบว่าการดื่มของนิสิต/นักศึกษาจะลดน้อยลงในกลุ่มของนิสิต/นักศึกษาที่นับถือศาสนาที่มีข้อบัญญัติเกี่ยวกับการห้ามดื่มแอลกอฮอล์ นิสิต/นักศึกษาที่คิดว่าศาสนายังมีความสำคัญต่อตนจะดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 66.3 แต่นิสิต/นักศึกษาที่คิดว่าศาสนาไม่มีความสำคัญต่อ

การดื่มแอลกอฮอล์ของตน จะดื่มมากถึงร้อยละ 89.5 (Hanson & Engs, 1987) ผลการศึกษาที่คล้ายคลึงกันนี้ยังพบได้ในการศึกษาของเบนสันและโดโนฮิว ในปี พ.ศ. 2532 ที่พบว่า นิสิต/นักศึกษาที่ไม่นับถือศาสนาใดๆ เลยจะเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นนักดื่ม (Benson & Donohue, 1989) นิสิต/นักศึกษาที่ไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาจะดื่มมากและดื่มน้อยกว่านิสิต/นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา (Templin, 2011) ชั้นปีการศึกษา มีผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา แต่ไม่สามารถหาข้อสรุปได้อย่างชัดเจน เช่น จากการศึกษา โดยเพรสลีย์ เมลแมน คาซิด และโลทลิตเทอร์ในปี พ.ศ. 2539 พบว่า มีนิสิต/นักศึกษาที่เข้าเรียนในชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 13.9 ชั้นปีอื่นๆ ร้อยละ 14.8 ดื่มแอลกอฮอล์ อย่างหนักเพียง 1 ครั้ง ในระยะ 2 สัปดาห์แรก และนิสิต/นักศึกษาทั้งสองกลุ่มร้อยละ 3.8 ดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักประมาณ 6-9 ครั้ง ในระยะ 2 สัปดาห์ (Presley, Meilman, Cashin, & Leichter, 1997) จากการศึกษาของแพสแคร์ล่า ในปี 2550 (Pascarella et al., 2007) พบว่า มีนิสิต/นักศึกษาที่ดื่มหนักในกลุ่มของชั้นปีที่ 1 น้อยกว่าชั้นปีที่สูงกว่า ผลการศึกษาของสปิตเลอร์ และทอมป์สันใน พ.ศ. 2549 พบว่า นิสิต/นักศึกษาจะมีปัญหาจากการดื่มแอลกอฮอล์อย่างรวดเร็วทันทีที่เริ่มก้าวเข้าสู่มหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในนิสิต/นักศึกษาที่เลือกสภาพแวดล้อมที่โน้มเอียงเข้าหาการดื่มแอลกอฮอล์ (Spitler & Thompson, 2006) จากการสำรวจการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษาโดยสถาบันหลักในด้านอุดมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาใน พ.ศ. 2547 พบว่า นิสิต/นักศึกษาชั้นปีที่หนึ่งที่ดื่มหนัก มีร้อยละ 45.3 ในขณะที่ชั้นปีที่ 2 มีร้อยละ 49.1 ชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 51.6 และชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 52.8 (American

Alcohol & Drug Information Foundation, 2006) นอกจากนี้จากการรายงานผลการศึกษาของ National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism (2002) พบว่า ในระยะ 6 สัปดาห์แรกของการเป็นนิสิต/นักศึกษาถือได้ว่าเป็นระยะเวลาวิกฤตที่จะทำให้ นิสิต/นักศึกษาตี้อย่างหนักจนกระทั่งไม่สามารถปรับตัวต่อการมีชีวิตร่วมมหาวิทยาลัย และยังพบว่า มีนิสิต/นักศึกษาถึง 1 ใน 3 ที่ไม่สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนสถานะจากการเป็นนักเรียนสู่การเป็นนิสิต/นักศึกษาและทำให้ไม่สามารถผ่านเข้าเรียนต่อในชั้นปีที่สองได้ นิสิต/นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่ำจะเป็นผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักด้วยเช่นกัน (Perkins, 2002) นอกจากนี้บุคคลรอบข้างยังมีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา แม้ว่า การเป็นนิสิต/นักศึกษาจะมีความเป็นอิสระในการดูแลตนเอง แต่อิทธิพลของครอบครัวที่ได้รับตั้งแต่ในวัยเด็กมีผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์เมื่อเป็นนิสิต/นักศึกษา รวมทั้งการเลือกคบเพื่อน ผลการวิจัยหลายเรื่องพบว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดา กับพฤติกรรมการดื่มของนิสิต/นักศึกษา และจากการศึกษาของแอนเดอร์สันและเฮนรี่ ในปี พ.ศ. 2537 พบว่า มีบ่อยครั้งที่ประสบการณ์การดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกของนิสิต/นักศึกษาเกิดขึ้นในครอบครัว (Anderson & Henry, 1994) การเอาใจใส่ติดตามของบิดามารดาในการแก้ไขปัญหากการดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ จะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา และอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนจะลดลงถ้าบิดามารดา มีความเข้มงวดต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา แต่ถ้าเริ่มเข้าสู่วัยผู้ใหญ่แล้ว ความสัมพันธ์ลักษณะนี้จะลดน้อยลง แต่จะได้รับ

อิทธิพลจากเพื่อนเพิ่มมากขึ้น (Borsari, Murphy, & Barnett, 2007)

นอกจากปัจจัยชีวสังคมที่กล่าวมาข้างต้น จะมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษาแล้ว ยังมีปัจจัยทางจิตวิทยาเข้ามาเกี่ยวข้องได้แก่ 1) ความทนเชิงสังคมในการดื่มแอลกอฮอล์ (Social tolerance to drinking) ซึ่งเป็นการรับรู้ความสามารถของตนเองในการดื่มแอลกอฮอล์เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเพื่อนจากการศึกษาโดย Australian Drug Foundation พบว่าเมื่อดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้นจะทำให้ร่างกายมีความทนต่อฤทธิ์ของแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น และถ้าต้องการผลจากการดื่มแอลกอฮอล์เท่าเดิม ก็จะต้องใช้แอลกอฮอล์ในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน (Australian Drug Foundation, 2006) มอลเลตและคณะมีแนวคิดที่ว่า ถ้าบุคคลรับรู้ว่าคุณสามารถที่จะดื่มแอลกอฮอล์ได้มากกว่าคนรอบข้าง ก็จะทำให้คนผู้นั้นดื่มในปริมาณที่มาก ซึ่งในที่สุดจะทำให้เสี่ยงต่อผลที่จะเกิดขึ้นติดตามมา (Mallett, Banchrach, & Turrisi, 2008) 2) ความคาดหวังผลของแอลกอฮอล์ (Alcohol expectancy) หรือความเชื่อในผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการดื่มแอลกอฮอล์ ความคาดหวังผลที่ได้จากการดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับปริมาณการดื่ม ยิ่งมีความคาดหวังผลที่ได้ จากการดื่มแอลกอฮอล์มากเท่าใดก็จะทำให้การรักษามีผลลัพธ์เลวลงมากเท่านั้น และยังมี ความคาดหวังผลที่ได้จากการดื่มแอลกอฮอล์น้อยลงเท่าใดก็จะทำให้การรักษามีผลลัพธ์ดีขึ้นเท่านั้น (Jones et al., 2011)

ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของปัจจัยชีวสังคมได้แก่ อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ชั้นปีการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาขาวิชา และมหาวิทยาลัยที่ศึกษา และปัจจัยทางจิตวิทยาได้แก่ ความทนเชิงสังคมในการดื่ม

แอลกอฮอล์ และความคาดหวังผลของแอลกอฮอล์ ที่มีต่อการมีพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ ในนิสิต/นักศึกษา ซึ่งปัญหาผลกระทบนั้นวันจะเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยก็ยังคงต้องการ องค์ความรู้ในเชิงวิชาการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงเป็นเหตุผลสำคัญในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในนิสิต/นักศึกษาที่มีปัจจัยชีวิตสังคมแตกต่างกัน
2. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการดื่มและผลกระทบของการดื่มในนิสิต/นักศึกษา

สมมุติฐานการวิจัย

1. นิสิต/นักศึกษาที่มีปัจจัยชีวิตสังคมแตกต่างกันมีพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์แตกต่างกัน
2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการดื่มและผลกระทบของการดื่มในนิสิต/นักศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคกระบวนการวิจัยเชิงปริมาณเป็นสำคัญ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรีทั่วประเทศ ที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) 3 กลุ่ม คือ 1) มหาวิทยาลัยของรัฐ 2) มหาวิทยาลัยในกำกับ และ 3) มหาวิทยาลัยเอกชน ในปีการศึกษา 2553 ทุกสาขาวิชา ทุกชั้นปี คัดเลือกโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) กำหนด

ขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้ตารางสำเร็จรูปของยามาเน (Yamane, 1973) ด้วยความเชื่อมั่นที่ 95% มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 6,000 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาจากเครื่องมือมาตรฐานจากต่างประเทศที่เผยแพร่ผ่านฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยนำมาปรับข้อความถามให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมไทย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ปัจจัยชีวิตสังคมและพฤติกรรมกรรมการดื่มของนิสิต/นักศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามความทนเชิงสังคมในการดื่มแอลกอฮอล์ ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคาดหวังผลของแอลกอฮอล์ ตอนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษา และตอนที่ 5 แบบสอบถามความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญในด้านพฤติกรรมของวัยรุ่นและผู้ใหญ่ ตอนต้น ด้านพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และด้านการวัดและประเมินผล มีการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทดลองกับกลุ่มนิสิต/นักศึกษาที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง และนำมาวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาค (Alpha Coefficient of Cronbach) ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความเชื่อมั่น พบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.9154 และแบบสอบถามแต่ละตอนมีความเชื่อมั่นในระดับสูงเช่นเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.7229 ถึง 0.9546

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลวิจัยกับนิสิตนักศึกษาจำนวน 6,000 คน ในระหว่างภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2533 ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืนจำนวน 4,202 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 70.03

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมกร ต้มแอลกอฮอล์ในนิสิต/นักศึกษาที่มีปัจจัยชีวสังคม แตกต่างกันด้วยสถิติทดสอบ MANOVA
3. พัฒนาและตรวจสอบความกลมกลืน ของแบบจำลองสมการโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL

ผลการวิจัย

การรายงานผลการวิจัยนำเสนอตาม สมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
พบว่า นิสิต/นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีจำนวน 2,302 คน (ร้อยละ 54.78) มีอายุระหว่าง 19-20 ปี จำนวน 1,948 คน (ร้อยละ 46.36) นิสิต/นักศึกษาเกือบทั้งหมดมีเชื้อชาติไทย จำนวน 4,084 คน (ร้อยละ 97.19) และนับถือศาสนา พุทธ มีจำนวน 3,839 คน (ร้อยละ 91.36) รองลงมา นับถือศาสนาอิสลาม มีจำนวน 184 คน (ร้อยละ 4.38) ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีจำนวน 2,681 คน (ร้อยละ 63.80) สาขาวิชาที่ศึกษา ส่วนใหญ่ศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์ มีจำนวน 2,021 คน (ร้อยละ 48.10) สำหรับชั้นปีการศึกษา ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 มีจำนวน 1,208 คน

(ร้อยละ 28.75) ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.51-3.00 มีจำนวน 1,292 คน (ร้อยละ 30.75) มีบิดามารดา หรือผู้ปกครองและญาติต้มแอลกอฮอล์เมื่อเข้า สังคม/งานเลี้ยง มีจำนวน 2,334 และ 2,473 คน (ร้อยละ 55.54 และ 51.88 ตามลำดับ) พี่น้องท้อง เดียวกันส่วนใหญ่จะไม่ต้ม มีจำนวน 2,180 คน (ร้อยละ 51.88) นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิต/นักศึกษา ที่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ดื่มเป็นประจำ ต้มแล้ว มักก่อเรื่องเสมอ หรือต้ม จนเป็นโรคติดเหล้า มีจำนวน 318 คน (ร้อยละ 7.57)

2. การทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

พบว่า ปัจจัยชีวสังคมของนิสิต/นักศึกษา 8 ด้าน คือ 1) อายุ 2) เพศ 3) เชื้อชาติ 4) ศาสนา 5) ชั้นปี การศึกษา 6) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 7) สาขาวิชา และ 8) มหาวิทยาลัย ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็น ว่าปัจจัยชีวสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมกร ต้ม แอลกอฮอล์และพฤติกรรมผลกระทบของการต้ม แอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 มี 7 ด้าน คือ อายุ เพศ ศาสนา ชั้นปีการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย มีค่าสถิติ (R) เท่ากับ 0.04 0.15 0.02 0.07 0.04 0.05 และ 0.03 ตามลำดับ และมีค่าสถิติ (F) เท่ากับ 4.22 17.28 2.06 7.77 4.51 5.98 และ 3.01 ตามลำดับ นอกจากนี้ปัจจัยชีวสังคม ทั้ง 8 ด้าน คือ อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ชั้นปี การศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน สาขาวิชา และ มหาวิทยาลัย ยังร่วมกันส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมกร ต้ม แอลกอฮอล์ ของนิสิต/นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสถิติ (R) เท่ากับ 0.87 และมี ค่าสถิติ (F) เท่ากับ 1.57 รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยชีวสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการตีแอลลกอฮอลล์ของนิสิต/นักศึกษา

ปัจจัยชีวสังคม	Roy's Largest Root	F	p
อายุ	0.04	4.22	0.00
เพศ	0.15	17.28	0.00
เชื้อชาติ	0.01	1.48	0.15
ศาสนา	0.02	2.06	0.03
ชั้นปีการศึกษา	0.07	7.77	0.00
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	0.04	4.51	0.00
สาขาวิชา	0.05	5.98	0.00
มหาวิทยาลัย	0.03	3.01	0.00
ปฏิสัมพันธ์ (เพศ*อายุ*เชื้อชาติ*ศาสนา*ชั้นปี การศึกษา*ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน*สาขาวิชา* มหาวิทยาลัย)	0.87	1.57	0.00

3. ผลการทดสอบสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 2 พบว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการตีแอลลกอฮอลล์ของนิสิต/นักศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2/df = 1.54$, GFI = 0.99, AGFI = 0.97, RMR = 0.14) เมื่อทำการตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในโมเดลพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการตีแอลลกอฮอลล์ของนิสิต/นักศึกษา มากที่สุดคือ ตัวแปรความทนเชิงสังคมในการตีแอลลกอฮอลล์ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ ร้อยละ 56 เป็นอิทธิพลทางบวก ตัวแปรความคาดหวังผลจากการตีแอลลกอฮอลล์ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับร้อยละ 75 เป็นอิทธิพลทางบวก ตัวแปรพฤติกรรมกรรมการตีแอลลกอฮอลล์ของนิสิต/นักศึกษามีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการตีแอลลกอฮอลล์ 53 เป็นอิทธิพลทางบวก แต่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผลกระทบของการตีแอลลกอฮอลล์เพียงร้อยละ 10 เป็นอิทธิพลทางลบ

เมื่อพิจารณาจากตัวแปรแฝงแต่ละตัวแปรพบว่า ตัวแปรสังเกตุที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรปัจจัย

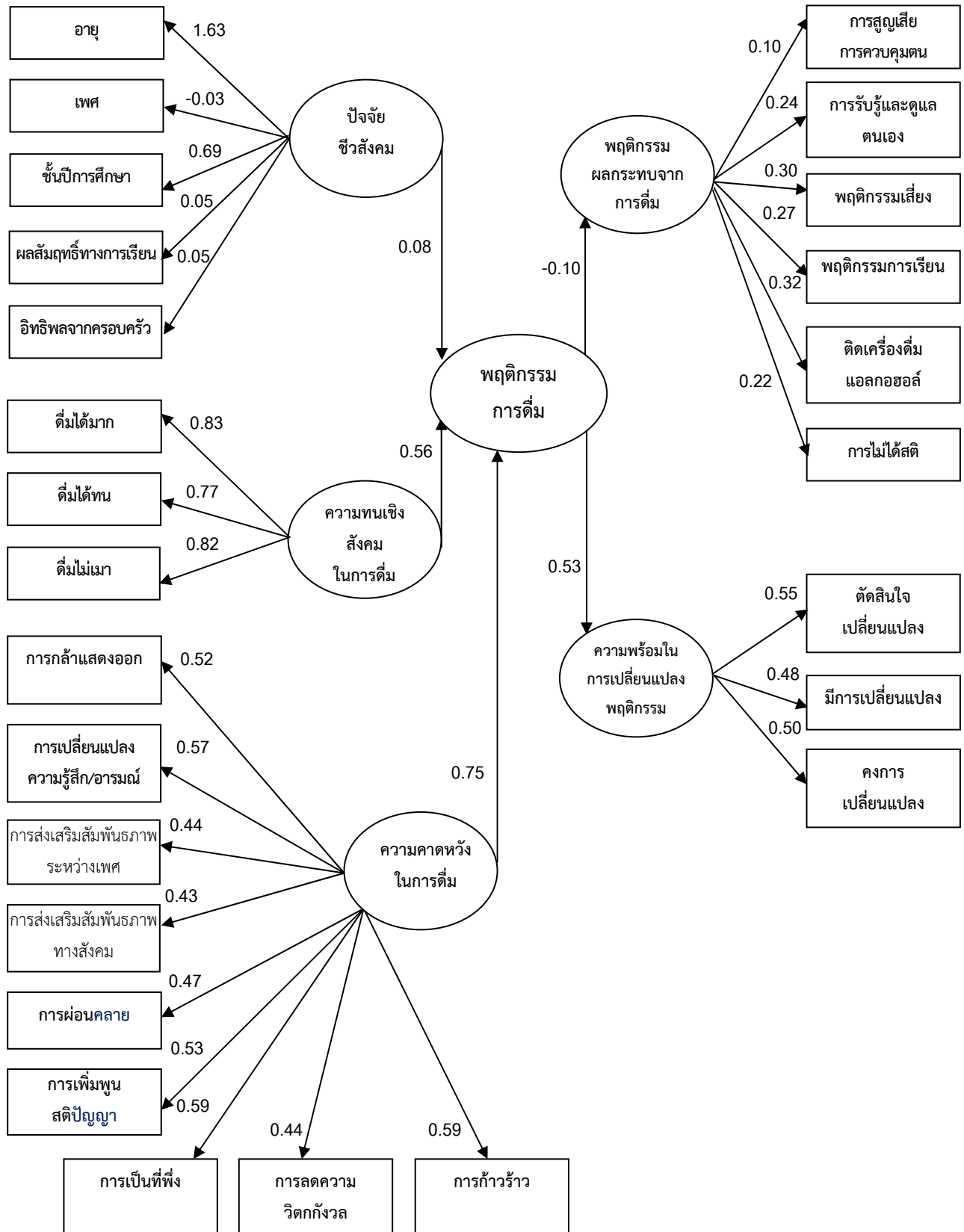
ชีวสังคมมากที่สุดคือ ชั้นปีการศึกษา มีอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ .69 ตัวแปรสังเกตุที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรความทนเชิงสังคมในการตีแอลลกอฮอลล์มากที่สุดคือ การตีแอลลกอฮอลล์ได้มาก มีอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 83 รองลงมาคือ การตีแอลลกอฮอลล์ไม่เมามีอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 82 ตัวแปรสังเกตุที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรความคาดหวังผล จากการตีแอลลกอฮอลล์มากที่สุดคือ การก้าวร้าวและการเป็นทีพึ่ง มีอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 59 รองลงมาคือ การเปลี่ยนแปลงความรู้สึกและอารมณ์ มีอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 57 ตัวแปรสังเกตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผลกระทบจากการตีแอลลกอฮอลล์ คือ พฤติกรรมการเรียน มีอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 32 รองลงมาคือ พฤติกรรมเสี่ยง มีอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 30 และตัวแปรสังเกตุที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการตีแอลลกอฮอลล์มากที่สุดคือ การตัดสินใจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 55 รองลงมาคือ คงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีอิทธิพลทางบวกเท่ากับร้อยละ 50

ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการดื่มและผลกระทบของการดื่มในนิสิต/นักศึกษาตามข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงให้เห็นว่า การที่นิสิต/นักศึกษาจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ได้นั้น เกิดจากอิทธิพลของปัจจัยหลัก 2 ด้านคือ ความคาดหวังผลจากการดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีอิทธิพลมากที่สุด (ร้อยละ 75) และความทนเชิงสังคมในการดื่มแอลกอฮอล์

(ร้อยละ 56) และเมื่อเป็นนักดื่มแล้วจะส่งผลให้เกิดความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการดื่มมากที่สุด (ร้อยละ 53) แต่ทำให้เกิดพฤติกรรมผลกระทบทางลบน้อยมาก (ร้อยละ 10) และเป็นปฏิภาคผกผันกับพฤติกรรมผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ คือ ถ้าดื่มแอลกอฮอล์มากจะมีพฤติกรรมผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์น้อยลง ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 2 และภาพประกอบ 1

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการดื่มและผลกระทบของการดื่มในนิสิต/นักศึกษา

ตัวแปรผล/ ตัวแปรเหตุ	BIOSOC			TOLER			EXPECT		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
RELATE	-0.01 (-1.83)	-0.01 (-1.83)		-0.05 (-2.75)	-0.05 (-2.75)		-0.07 (-3.31)	-0.07 (-3.31)	
CHANGE	0.04 (1.98)	0.04 (1.98)		0.30 2.91	0.30 (2.91)		0.39 (6.22)	0.39 (6.22)	
DRINK	0.08 (2.00)			0.56 (3.52)			0.75 (4.26)		
ค่าสถิติ $\chi^2 = 336.62$, $df = 218$, $p = 0.00$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.97$, $RMR = 0.14$									
ตัวแปร	1re1	2re2	3re3	4re4	5re5	6re6			
ความเที่ยง	0.63	0.11	0.71	0.83	0.57	0.72			
ตัวแปร	7re7	8ch1	9ch2	10ch3	11ch4	12dk			
ความเที่ยง	0.53	0.37	0.54	0.39	0.47	0.07			
สมการ โครงสร้าง	RELATE	CHANGE	DRINK						
R^2	0.01	0.28	1.37						
เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร									
	1RELATE	2CHANGE	3DRINK						
RELATE	1.00								
CHANGE	-0.05	1.00							
DRINK	-0.10	0.53	1.00						



หมายเหตุ: นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพประกอบ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการติ่มและผลกระทบของการติ่มในนิสิต/นักศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัยตามสมมุติฐาน การวิจัยข้อที่ 1 พบว่า ปัจจัยชีวสังคมของนิสิต นักศึกษา ที่แตกต่างกันส่งผลทำให้พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษาแตกต่างกันตามไปด้วย ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยและรายงานการสำรวจที่ผ่านมาทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศได้แก่ ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2551) ที่พบว่าเพศชาย มีอัตราการดื่มสุราสูงกว่าเพศหญิง เฉลี่ยประมาณ 8 เท่า ผลการศึกษาของพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์ (2547) พบว่าผู้ชายดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 74 และผู้หญิงร้อยละ 35 ทั่วประเทศ ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้นจะส่งผลให้ได้รับอิทธิพลจากกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมที่แตกต่างกันออกไป ดังเช่น เพศชาย ก็จะถูกคาดหวังจากสังคมแตกต่างไปจากเพศหญิง ทั้งในเรื่องของความเป็นผู้นำ ความอดทน โดยเฉพาะในเรื่องของการแสดงออกทางสังคม ในการดื่มแอลกอฮอล์ นิสิต/นักศึกษาที่ยึดมั่นในศาสนาอิสลามก็มักจะให้ความสำคัญกับการละเว้น การดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ สอดคล้องกับผลการศึกษาของอิงส์และแฮนสัน ในปี พ.ศ. 2530 ที่พบว่าการดื่มแอลกอฮอล์ของ นิสิต/นักศึกษาจะลดน้อยลงในกลุ่มของนิสิต/ นักศึกษาที่นับถือศาสนาที่มีข้อบัญญัติเกี่ยวกับการ ห้ามดื่มแอลกอฮอล์ นักศึกษาในชั้นปีที่สูงที่ผ่านการ เรียนรู้ทางสังคมก็จะเห็นว่าการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นปกติในสังคมมากกว่านิสิต/ นักศึกษาใหม่ เป็นต้น (Engs & Hanson, 1990) นอกจากนี้บริบทของสาขาวิชาและมหาวิทยาลัยที่ นักศึกษา ได้ศึกษาอยู่ก็มีผลต่อพฤติกรรมการดื่ม แอลกอฮอล์ของนักศึกษาด้วยเช่นกัน สำหรับ

ประเทศไทยนั้นก็มักจะพบโดยส่วนใหญ่ว่า นิสิต/ นักศึกษาในบางสาขา เช่น วิศวกรรมศาสตร์จะเชื่อ ว่าการดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการยอมรับ จากรุ่นพี่และเพื่อนในมหาวิทยาลัย แตกต่างจาก สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพที่จะมีความรู้ความเข้าใจ ถึงผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ที่มีต่อภาวะ สุขภาพทำให้หลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์เป็นต้น

อภิปรายผลตามสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 2 พบว่า โมเดลที่ได้พัฒนาขึ้นมีความกลมกลืนกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ และปัจจัยสำคัญที่ส่งผล ต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดคือ ความคาดหวังในการดื่ม แสดงให้เห็นว่าในการดื่ม แอลกอฮอล์แต่ละครั้งนั้น นิสิต/นักศึกษาล้วนแล้ว แต่มีจุดมุ่งหมายแทบทั้งสิ้น อาจจะเป็นความ คาดหวังว่าการดื่มแอลกอฮอล์จะทำให้เกิด มิตรภาพระหว่างกันเกิดขึ้น เกิดการรวมกลุ่มเป็น พวกเดียวกัน ซึ่งเป็นความคาดหวังทางสังคมหรือ แรงจูงใจทางสังคมที่มีต่อนิสิต/นักศึกษา และ มองเห็นว่าการดื่มแอลกอฮอล์เป็นทางออกในการ แก้ปัญหาที่ตนเอง มีอยู่จึงทำให้เกิดแรงจูงใจสำคัญ ในการดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิด ของคูเปอร์และคณะ (Cooper et al., 1992) พบว่า ผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์จะมีเหตุผลหรือแรงจูงใจที่ทำให้ ดื่ม ที่แตกต่างกันอยู่ 3 ด้านคือ 1) แรงจูงใจใน การจัดการกับปัญหา (Coping motive) เพื่อลด หรือหลีกเลี่ยงสภาพอารมณ์ทางลบ 2) แรงจูงใจ ทางสังคม (Social motive) เพื่อการมีสัมพันธ์กับ บุคคลอื่นๆ และ 3) แรงจูงใจในการส่งเสริม (Enhancement motive) เพื่อส่งเสริมสภาพอารมณ์ ทางบวก รองลงมาก็คือความทนเชิงสังคมใน การดื่ม ซึ่งการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเพื่อน นอกจากจะเป็นเวที ในการแสดงถึงความมีมิตรภาพ ระหว่างกันแล้ว ยังให้การยอมรับว่าผู้ที่ดื่มได้นาน ที่สุดเป็นคนเก่ง สามารถทนทานได้ดีกว่าคนอื่น ๆ

คนที่ดื่มไม่ทน แสดงว่าเป็นพวกด้อยประสบการณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของบอซารีและแคร์รี่ (Borsari & Carey, 2003) ที่พบว่า การรับรู้ของบุคคลที่มีต่อการกระทำและความเชื่อของบุคคลอื่นๆ รอบข้างเป็นปัจจัยสำคัญที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มของบุคคล และโดยทั่วไปแล้วผู้ที่เป็นนิสิต/นักศึกษามักจะประเมินความชอบของเพื่อนๆ ที่มีต่อการดื่มแอลกอฮอล์สูงเกินความเป็นจริง แต่เมื่อพิจารณาถึงตัวแปรด้านปัจจัยชีวสังคมที่พบว่าส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าในการดื่มแอลกอฮอล์นั้นจะต้องอาศัยสภาพแวดล้อม และเหตุผลเป็นตัวผลักดันโดยเฉพาะ ปัจจัยทางจิตวิทยา

เมื่อศึกษาถึงผลกระทบของพฤติกรรมการดื่มของนิสิต/นักศึกษา พบว่า ส่งผลทางตรงต่อความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระดับสูง แสดงให้เห็นว่า หากนิสิต/นักศึกษามีพฤติกรรมการดื่มมากขึ้นก็จะส่งผลให้นิสิต/นักศึกษามุ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่การเป็นผู้ที่เลิกดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากการที่นิสิต/นักศึกษาของไทยส่วนใหญ่ ยังไม่มีรายได้จากน้ำพักน้ำแรงของตน ค่าใช้จ่ายในการศึกษาและครองชีพต้องพึ่งพาจากบิดามารดาและผู้ปกครอง เมื่อดื่มแอลกอฮอล์มากจะทำให้เสียการเรียนได้ ดังนั้น จึงส่งผลให้มีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากการดื่มไปสู่การเลิกดื่ม แตกต่างจากประชากรนักดื่มโดยทั่วไป ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาของแบร์ (Bear, 2002) ที่พบว่า นิสิต/นักศึกษาเป็นกลุ่มที่มีเอกลักษณ์ในการดื่มแอลกอฮอล์รวมทั้งผลกระทบต่อเนื่องจากการดื่มที่มีความแตกต่างจากประชากรโดยทั่วไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทาง

จิตวิทยาได้แก่ ความคาดหวังผลจากการดื่ม แอลกอฮอล์ และความทนเชิงสังคมในการดื่ม แอลกอฮอล์ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่ม แอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษามากกว่าปัจจัยชีวสังคม ดังนั้น ควรให้ความสำคัญกับการลดความคาดหวังผลจากการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา รวมทั้งการลดความสำคัญของผู้ที่มีความทนเชิงสังคมในการดื่มแอลกอฮอล์ด้วยการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมในคณะวิชา และในมหาวิทยาลัย ที่ส่งเสริมให้นิสิต/นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับผลเสียหรือโทษของการดื่มแอลกอฮอล์ที่มีต่อภาวะสุขภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การส่งเสริมให้เน้นความสำคัญของผู้ที่มีกิจกรรมทางสังคมอื่นๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการให้ความสำคัญต่อผู้ที่มีความทนเชิงสังคมในการดื่มแอลกอฮอล์เป็นต้น

2. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูงจะมีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มสูงขึ้นด้วย กล่าวคือ มีแนวโน้มที่จะมีการตัดสินใจที่จะเลิกดื่มแอลกอฮอล์ หยุดยั้งพฤติกรรมการดื่ม และคงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างถาวร ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือแก่นิสิต/นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเพื่อสนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจที่จะเลิกดื่มแอลกอฮอล์ ไปจนกระทั่งสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่การเลิกดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/นักศึกษาได้รับอิทธิพล

จากปัจจัยทางจิตวิทยามากกว่าปัจจัยชีวสังคม ซึ่งปัจจัยทางจิตวิทยาไม่คงที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น ควรมีการวิจัยเพื่อค้นหาวิธีการปรับเปลี่ยน หรือลดพฤติกรรม การดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต/ นักศึกษาด้วยการใช้องค์ความรู้และกระบวนการทาง จิตวิทยาต่อไป

2. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นิสิต/นักศึกษา ที่มีพฤติกรรม การดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูง มีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่การเป็น ผู้ที่เลิกดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่มีพฤติกรรม การดื่มแอลกอฮอล์ในระดับต่ำ กล่าวได้ว่า เป็นผู้ที่ควรให้ ความช่วยเหลือมากที่สุดเพื่อให้สามารถเลิก พฤติกรรม การดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างถาวร ดังนั้น ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบหรือกระบวนการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม นิสิต/นักศึกษาให้สามารถ ยุติการดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้ได้รับการทุนสนับสนุนจาก ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) สำนักงานกองทุน สนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) พ.ศ. 2552 และมีศาสตราจารย์ ดร.พฤษี ศรีบรรณพิทักษ์ เป็นที่ปรึกษาโครงการ

เอกสารอ้างอิง

พรพันธุ์ บุญรัตพันธุ์. (2547). ผลการสำรวจสถิติ การดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)
 ยุพดี ศิริวรรณ. (ไทยรัฐ 29 พฤษภาคม 2551).
 แฉ 8 ปัญหาวัยโจ๋-สลดเด็กคิดดับชีวิตพุ่ง.
 ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2551). นครบาล"เข้มเพิ่ม ด้านเมาซ์. กรุงเทพฯ: หนังสือพิมพ์ข่าวสด วันเสาร์ ที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 คั่นคืน เมื่อ 20 ธันวาคม 2551 จาก

http://www.cas.or.th/index.php?content=news&news_type=1&ncate_id=5&news_id=306&PHPSESSID=fcc3ddc633f31b882f3450bdb0d66694

Alexander, C. W. Toomey, T. L., & Erickson, D.J. (2005). Preventing youth access to alcohol: outcomes from a multi-community time-series trial. *Society for the Study of Addiction, 100*: 335-345. Retrieved from

<http://www.psychiatry.ufl.edu/aec/courses/501/teen%20prevention.pdf>

American Alcohol & Drug Information Foundation. (2006). *Demographic and academic trends in drinking patterns and alcohol-related problems on dry college campuses*. Retrieved, from <http://www.thefreelibrary.com/Demographic+and+academic+trends+in+drinking+patterns+and...-a0160420855>.

Anderson, A. R., & Henry, C. S. (1994). Family system characteristics and parental behaviors as predictors of adolescent substance use. *Adolescence, 29*, 405-420.

Australian Drug Foundation. (2006). *Drug and Driving in Australia*. Retrieved September 20, 2008, from http://www.druginfo.adf.org.au/attachm ents/400_Drugs_and_Driving_in_Australia_fullreport.pdf

Baer, J. S. (2002). Student factors: Understanding individual variation in college drinking. *Journal Studies on*

- Alcohol*, 12, 40-53.
- Benson, P. L., & Donahoe, M. J. (1989). Ten-year trends in at-risk behaviors: A national study of black adolescents. *Journal of Adolescent Research*, 4, 125-139.
- Borsari, B., & Carey, K. B. (2003). Descriptive and injunctive norms in college drinking: A meta-analytic integration. *Journal of Studies on Alcohol*, 64, 331-341.
- Borsari, B., Murphy, J. G., & Barnett, N. P. (2007). Predictors of alcohol use during the first year of college: Implications for prevention. *Addictive Behaviors*, 32(10), 2062-2086.
- Cooper, M. L. (1992). Alcohol and increased behavioral risk for AIDS. *Alcohol, Health & Research World*, 16(1), 64-72.
- Engs, R. C., & Hanson, D. J. (1990). Gender Differences in Drinking Patterns and Problems among College Students: A Review of the Literature. *Journal of Alcohol and Drug Education*, 35(2), 36-47.
- Ham, L. S., & Hope, D. A. (2003). College students and problematic drinking: A review of the literature. *Clinical Psychology Review*, 23(5), 719-759.
- Hanson, D. J., & Engs, R. C. (1987). Religion and collegiate drinking problems over time. *Psychology*, 24, 10-12.
- Jones, A., Guerrieri, R., Fernie, G., Cole, J., Goudie, A., & Field, M. (2011). The effects of priming restrained versus disinhibited behaviour on alcohol-seeking in social drinkers. *Drug and Alcohol Dependence*, 113, 55-61.
- Johnson, D. H. & Sedlacek, W. E. (1979). *Drinking attitudes and behaviors of incoming freshmen*. University of Maryland. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 208 732).
- Kozicki, Z. A. (1982). The measurement of drinking problems among students at a midwestern university. *Journal of Alcohol and Drug Education*, 27(3), 61-72.
- Li, T. K. (2008). Quantifying the risk for alcohol-use and alcohol-attributable health disorders: present findings and future research needs. *J Gastroenterology and Hepatology*, 23 (Suppl. 1) S2-S8.
- Mallett, K., Bachrach, R., & Turrissi, R. (2008). Are all negative consequences truly negative? Assessing variations among college students' perceptions of alcohol related consequences. *Addictive Behaviors*, 33, 1375-1381.
- National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism. (2002). *What parents need to know about college drinking*. National Advisory Council on Alcohol Abuse and Alcoholism Task Force on College Drinking. NIH Publication No. 02-5015. USDHHS. Retrieved, from www.collegedrinkingprevention.gov.
- Pascarella, E. T., Goodman, K. M., Seifert, T. A., Tagliapietra-Nicoli, G., Park, S., &

- Whitt, E. J. (2007). College student binge drinking and academic achievement: A longitudinal replication and extension. *Journal of College Student Development, 48*(6), 715-727.
- Perkins, H. W. (2002). Social norms and the prevention of alcohol misuse in collegiate contexts. *Journal of Studies on Alcohol, 14*, 164-172.
- Presley, C. A., Meilman, P. W., Cashin, J. R., & Leichter, J. S. (1997). Alcohol and Drugs on American College Campuses: Issues of Violence and Harassment, Carbondale, IL: Core Institute, Southern Illinois University at Carbondale.
- Scribner, R. A., Theall, K. P., Mason, K., Simonsen, N., Schneider, S. K., Towim, L. G., & DeJong, W. (2010). Alcohol prevention on college campuses: the moderating effect of the alcohol environment on the effectiveness of social norms marketing campaigns. *J Stud Alcohol Drugs, 72*(2): 232-9.
- Spitler, H., & Thompson, M. P. (2006). Defining high-risk drinking: Combining frequency, quantity, time frame, and subjective perception. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research, 30*, 217A.
- Straus, R., & Bacon, S. D. (1953). *Drinking in College*, New Haven, CT: Yale Univ. Press.
- Templin, D., & Martin, M. (1999). The relationship between religious orientation, gender, and drinking patterns among catholic college students. *College Students Journal, 33*(4), 488-497.
- Templin, S. (2011). Protect Your Brain as You Age. <http://www.self-healing-science.com/blog/>
- Testa, M., & Park, K. A. (1996). The Role of Women's Alcohol Consumption in Sexual Victimization. *Aggression and Violent Behavior: A Review Journal, 1*, 217-234.
- Ullman, S. E., Karabatsos, G., & Koss, M. P. (1999). Alcohol and sexual assault in a national sample of college women. *Journal of Interpersonal Violence, 14*:603-625.
- Wilsnack, S. C., & Wilsnack, R. W. (1978). Sex roles and adolescent drinking. In H. T. Blane and M. E. Chafez (Eds.), *Youth, alcohol and social policy*. New York: Plenum.
- Wechsler, H., Davenport, A., Dowdall, G., Moneykens, B., & Castillo, S. (1994). Health and behavioral consequences of binge drinking in college: A national survey of students at 140 campuses. *JAMA 272*: 1672-1677.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. NY: New York Harper and Row.